

Tudományos ülések, konferenciák

Babits-emlékülés az Akadémián (1983. november 22–23.)

Babits Mihály születésének századik évfordulóját az egész magyar szellemi élet megünnepelte. Nagy költőnk egyénisége és munkássága talán még sohasem állott úgy az érdeklődés középpontjában, mint ezen a centenáris évfordulón. Valóban, egy nagyszabású és a jelenben is sokat mondó költői-írói életmű és az utókor találkozásának voltunk tanúi, s ez annál örvedetesebb, minthogy Babits szellemi örökségét hosszú időn át mostohán kezelte az irodalmi és tudományos közélet emlékezete. Most viszont egymás után látnak napvilágot az egyéniségével és munkásságával foglalkozó könyvek és tanulmányok, s számos városban – a többi között Pécsen, Szekszárdon, Esztergomban és Kaposvárott – irodalomtörténeti tanácskozások, illetve ünnepi megemlékezések állították tisztább fénybe emberi alakját, műveit, az irodalmi életben betöltött szerepét.

Az ünnepélyes megemlékezések sorában a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a Magyar Írók Szövetsége és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1983. november 22–23-án, a Magyar Tudományos Akadémia székházában rendezett tudományos ülésszaka töltötte be a legfontosabb szerepet. Ezen az ülésszakon a magyar tudományos és irodalmi élet legjobb képviselői idézték fel Babits Mihály életművének hatalmas szellemi értékeit, és tettek tanúságot munkásságának a jelenben is ható érvényessége mellett. A tudományos tanácskozás nemcsak a huszadik századi magyar kultúra kiváló alkotó egyéniségét, a korszakos műveket létrehozó költőt, elbeszélőt és gondolkodót becsülte meg, hanem a Magyar Tudományos Akadémia egykori tagját is: Babits ugyanis életének utolsó évében, más megtiszteltetései mellett, az Akadémiának is tagja volt. Külön értéke volt az ülésszaknak, hogy nemcsak kiváló irodalomtörténészek, Babits Mihály munkásságának hivatott kutatói szóltak az életmű fontos kérdéseiről, hanem irodalmunk jeles alkotó egyéniségei is, közöttük olyan költők – Nemes Nagy Ágnes, Rába György és Lator László –, akiket joggal tekint Babits követőinek és örökösének az irodalomkritika.

A tudományos ülésszak *Szentágothai János*nak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének ünnepi megnyitójával kezdődött, ez a megnyitó mint az egyetemes humanizmus költőjéről emlékezett meg Babits Mihályról. A tanácskozás első, november 22-én délelőtt rendezett ülését *Szabolcsi Miklós*, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke vezette. Az első előadó, *Keresztury Dezső* „Az elbocsátott vad” című felolvasásában Babits Mihály költői pályáját tekintette át, nyomatékosan húzva

alá annak a vezető szerepnek a fontosságát, amelyet a költő betöltött a két világháború között. Az előadás arra is figyelmeztetett, hogy az irodalomtörténetírásnak nem szabad ellentétet konstruálni Babits és Ady személye vagy irodalmi szerepe között. *Rába György* Babits Mihály világirodalmi helyét jelölte meg: igen alapos kutató munkára, hatalmas világirodalmi erudícióra épülő előadásban rajzolta meg azt a pályáivet, amelyet Babits költészete a szimbolizmus és a modern intellektuális líra között bejárt. *Németh G. Béla* a költő kései szereptudatát világította meg, s az eszmetörténeti elemzést ennek során a „Mint különös hírmondó” című vers elemzésével kötötte össze. *Nemes Nagy Ágnes* előadása részben egy nagyobb esszé vázlatát adta, részben Babits költészetének „magasság-élményével”, azaz a költői tevékenység szakrális felfogásával foglalkozott. *Lator László* felolvasása ellenkezőleg Babits költészetének „anyagszerűségét”, költői nyelvezetének realizmusát mutatta be.

A délutáni ülésen *Rába György* elnökölt. Az előadások sorában *Sötér István* Babits Mihály regényíró munkásságát elemezte, *Tolnai Gábor* Babits humanizmusáról beszélt, *Kabdebó Lóránt* a költő és a fiatalabb nemzedék kiváló képviselőinek (Szabó Lőrinc, Illyés Gyula) kapcsolatáról adott képet, *Szabó Miklós* Babits nemzetfelfogását tárgyalta, *Sipos Lajos* a költő és az 1919-es forradalom kapcsolatának sokat vitatott kérdését taglalta. A november 23-án rendezett harmadik tudományos ülésen *Németh G. Béla* elnökölt. *Hubay Miklós*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke Babits korai „görögös” drámáját, a *Laodameiát* elemezte, arra utalva, hogy a sajnálatos módon szinte elfelejtett mitológikus drámában miként fejeződik ki Nietzsche tragédia-felfogása. *Bodnár György* Babits Mihály irodalomszemléletét világította meg, utalván arra, hogy az egyéniség-elvű impresszionista kritika korában Babits a törvényeket és gondolati rendszert kereső objektív kritika gyakorlatát vezette be. *Lengyel Balázs* ész és intuíció viszonyát ragadta meg Babits Mihály tanulmányaiban. *Ritoók Zsigmond* a költő és az antikvitás kapcsolatával foglalkozott, végül *George F. Cushing*, a londoni egyetem tanára nagyszerű előadást tartott arról, hogy Babits milyen módon kapcsolódott az angol klasszika-filológia hagyományaihoz. A tudományos ülésszakot *Németh G. Béla* elnöki zárszava rekesztette be. Az elhangzott előadások híven fejezték ki a magyar tudományos és irodalmi élet ragaszkodását nagy költőnk munkásságához és szellemi örökségéhez.

Pomogáts Béla

Emlékkülés Györffy István születésének századik évfordulóján

Györffy István a 20. századi magyar néprajz legnagyobb hatású kutatója 1884. február 11-én született Karcagon. A születésének centenáriumát ünneplő események közül kiemelendő a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya és a Magyar Néprajzi Társaság által közösen rendezett emlékkülés, melyre 1984. február 10-én az MTA budapesti székházának zsúfolásig megtelt nagytermében került sor. *Szabolcsi Miklós* akadémikus, osztályelnöki üdvözlő szavai után *Köpeczi Béla* akadémikus, művelődési miniszter mondott Györffy munkásságát általában értékelő megnyitót. Ezután került sor *Kulcsár Kálmán* akadémikus, az MTA főtítkárho-